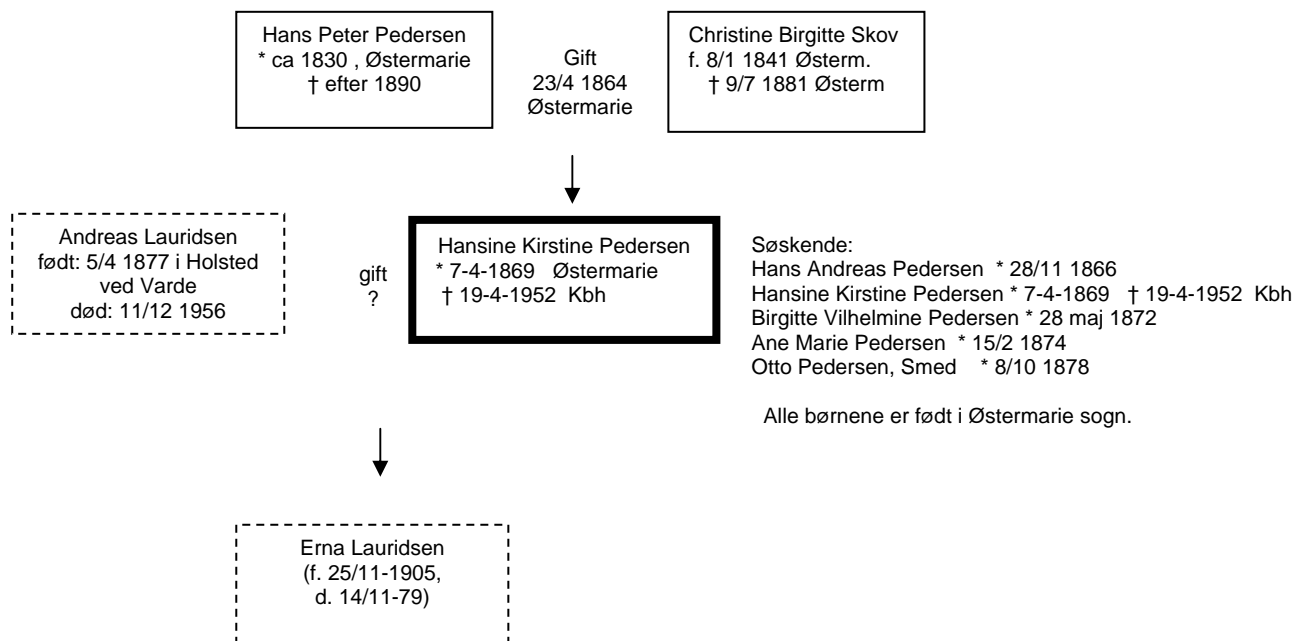


05 - Hansine Kristine Pedersen og hendes forældre



Hansine Kirstine Pedersen blev født 7. april 1869 som datter af Udbygger Hans Peter Pedersen og Hustru Christine Birgitte Skov. At være udbygger er det samme som at være husmand, en der har lidt jord selv, men som også i et vist omfang lever af at arbejde på de nærliggende gårde.

Hun blev døbt i Østermarie Kirke. Familien kom iflg min far fra Glappe, der ligger i Østermarie Sogn, mellem Østermarie by og Bølshavn.



Den eneste del af familien, som Børge kunne huske var Kirstines far og mor, og broderen Otto, der senere blev smed i Gudhjem.

På kortet er markeret den vej der i dag hedder "Glappevej".

I øvrigt viser dette kort en stor del af det område hendes forældre kommer fra, nemlig området mellem fiskerlejerne Bølshavn og Saltuna og så Østermarie.

Preben Christiansen – min fars fætter på deres mødres sider – husker en historie om en skrækkelig tyrannisk familiefader, som han mener er Kirstine far.

Han arbejdede i skoven om vinteren og var daglejer om sommeren. Af tømmer fra skoven byggede han et hus med flis-tag fra tømmerhugsten. Samtidig mener han også at denne fader efterhånden blev mere velhavende.

Han var meget ubehagelig – især når han havde drukket – og tyranniserede mennesker og dyr. Når han var på kroen satte de ham op på vognen, og lod hestene gå hjem selv, når han var blevet for fuld. En dag faldt han imidlertid af vognen, og hestene, der var skrækslagne for ham pga. de mange prygl de havde fået trampede ham ihjel inden de løb hjem til gården med de tomme vogn. Da vognen kom tom hjem, gik gårdens beboere ud for at lede og fandt ham trampet ihjel nede ved en lille bro, vognen skulle over.

Dette var et hårdt slag økonomisk for familien, bl.a. fordi manden i forvejen havde drukket mange af deres penge op.

Preben har vist nok et billede af det hus han byggede.

Om det er en og samme person der byggede hus og blev trampet ihjel ved jeg ikke, men der er måske ting, der taler for at flere historier er blandet sammen.



Dette billede af Kristine er fra omkring 1895



Glappe - Risen

I den nordlige del af Østermarie sogn finder man to lokaliteter med hver deres fremmedartede navne - Risen og Glappe.

Risen har vi allerede stødt på ved Østerlars (Tur 105), og der fik vi forklaringen, at ordet stammer fra det oldnordiske "hris", og at det i flertalsformen "hrisen" betyder en samling småskove.

Sådan har det tidligere været, i dag må man sige at samlingen er blevet noget indskrænket til fordel for gårdenes større marker.



Og så er der det sjove ord Glappe og Glappehuse. Følger man stedbetejnelsen tilbage i tiden, så har stedet også heddet "Klappe", hvorimod Glappe med "G" må være det oprindelige navn.

På bornholmsk siger man "Glapp" om en åbning eller et hul, omgivet af noget andet. Kigger man sig omkring i landskabet ved Glappehuse, bemærker man grundfjeldet flere steder stikke frem i markerne som små afrundede rundklipper.



Her har der givetvis ikke været noget samlet vegetationsdække, og Glappe er derfor en lokalitet for den landskabstype, som man andre steder i landet og Sverige kender som "-holt/-hult" og efter menneskets aktiviteter "-rød/-ryd" - et hul i skoven!

Højest i landskabet troner Risehøj. Et kulturhistorisk minde fra bronzealderen med en 2 meter bred beskyttelseszone omkring sig - men ejeren har synligt ikke brudt sig meget om sine forfædre! Højen er også en baynehøj fra den tid, hvor man i ufredstider meddelte sig øen rundt ved at tænde ild på høje.

Hans Peter Pedersen og Kristine Birgitte Skov bliver gift i Østermarie 23/4 1864.

1864

Nr.	Brudgommens Navn, Alder, Haandtering og Opholdssted.
9.	Ungkarl. Udslygger Hans Peter Pedersen, 33 Aar, uav. 8/10 42 af fr. Grave, Jernaf. Magasinet.

Brudens Navn, Alder, Haandtering og Opholdssted.
Frue: Kristine Birgitte Skov, 23 Aar, uav. 15/9 42 af fr. Veiby, Jernaf. 4 43. G. J.

Hvem Forloverne ere.	Vielses- Dagen.	Om Vielsen er foretaget i Kir- ken eller Hjemme, og i sidste Tilfælde Bevillings Datum.
Ole Jørgensen 21 4/9.	23 ^{de}	i Kirken
Jørgen Andersen Skou 4 10/98	April efter Tillysning.	

Forlovere er Ole Jørgensen og Jørgen Andersen Schou.

Den sidste er brudens far.

Ole Jørgensen kunne være den der i FT-1834 optræder som gårdmand på 54. selvejergård (Søndergård – tidligere "I Gaden", "I Gadeby") gift med Karen Kirstine Hansdatter kunne være søster til Hans Peter Pedersens mor - Ane Marie Hansens.

I FT-1834 angives Karen Kirstine Hansdatters alder til 36 – hun er altså født omkring 1798. Det passer ikke helt med at hun viser sig at være født 1/1 1794, men der kan være noteret fejl et af stederne.

I den efterfølgende folketælling FT-1870 er Hansine lige blevet født som det tredje barn:

bornholm, Øster, Østermarie, Østermarie, , et Hus, 15, FT-1870

Der vises flg. felter:

Navn, Alder, Civilstand, Stilling i husstanden, Erhverv , Fødested

Hans Peter Pedersen, , Gift, Husfader, Snedker, Østermarie Sogn
 Kirstine Birgitte Skou, 29 , Gift, Husmoder, Hans Hustru, Østermarie Sogn
 Peter Jørgen Pedersen, 4 , Ugift, Deres Søn, , Østermarie Sogn
 Hans Andreas Pedersen, 3 , Ugift, Deres Søn, , Østermarie Sogn
 Hansigne Kirstine Pedersen, 1 , Ugift, Deres Datter, , Østermarie Sogn

I folketællingen angives bare "et hus" men det skal man muligvis ikke lægge så meget i, idet 10 familier ved en fejl er skrevet ind som *en* husstand.

I FT-1870, 1880 og 1890 bor de i *et hus* og Hans Peter omtales som *Snedker og Lever af sin Jordlod*.

Vi kan se alle børnene i FT-1880

bornholm, Øster, Østermarie, Østermarie Sogn, , et Hus, 348, FT-1880

Der vises flg. felter:

Navn, Alder, Civilstand, Stilling i husstanden, Erhverv , Fødested

Hans Peter Pedersen, 49 , Gift, Husfader, lever af sin Jordlod, , Østermarie sogn
 Kristine Bergite Pedersen F. Skau, 39 , Gift, Hans Kone, , Østermarie sogn
 Hans Andrias Pedersen, 13 , Ugift, Deres Søn, , Østermarie sogn
 Hansine Kristine Pedersen, 10 , Ugift, Deres Datter, , Østermarie sogn
 Bergite Vilhelmine Pedersen, 7 , Ugift, Deres Datter, , Østermarie sogn
 Ane Marie Pedersen, 5 , Ugift, Deres Datter, , Østermarie sogn
 Oto Pedersen, 1 , Ugift, Deres Søn, , Østermarie sogn

Ud fra disse finder vi børnene i kirkebøgerne.

Hans Andreas Pedersen er født 28. nov 1866

30. November her.	Hans Andreas Pedersen	Født i Kirken 28. December	Udbygger Hans Peter Pedersen og hustru Kirstine Birgitte Skov, 25 Aar, g. 28 80 Pgg.
----------------------	-----------------------	-------------------------------	--

Hans Peter Pedersen er udbygger på 80. selvejergård – Toftegård – i Østermarie.

Fadderne:

Moderen: Pige Ane Kirstine Pedersen. Ude.
Jørgen A. Skov. Ungk. Gaard. Morten Munch. Ude.
Ungk. Ole Peder Jensen.

[Gud]Moderen: Ane Kirstine Pedersen.[Hans Peters søster] Udbygger Jørgen A Skov [Kirstine Birgittes far]
Ungkarl Gaardmand Morten Munch Ungkarl Ole Peder Jensen

Morten Peter Munk er gårdejer i Østermarie iflg FT-1880. Det er lidt svært at se hvilken, da mange gårde
tilsyneladende er skrevet op i samme post.

Vi finder også Ole Peder Jensen som arbejdsmand i FT-1880.

Birgitte Vilhelmine Pedersen er født 28. maj 1872

28. Maj.	Birgitte Vilhelmine Pedersen	Født i Kirken 28. Juli	Udbygger Hans Peter Pedersen og hustru Kirstine Birgitte Skov, 31 Aar, g. 28 80 Pgg.
----------	------------------------------	---------------------------	--

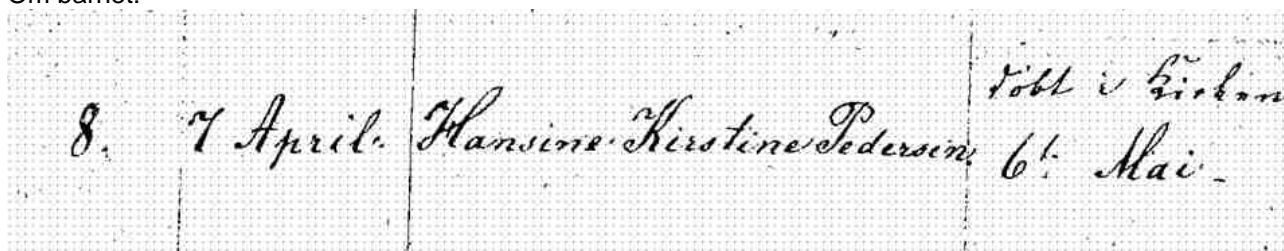
Igen ser vi den 80. Slg [Selvejergård].

Moderen: Pige Margrete Hansen Ude. Jørgen Andersen
Skov. Ude. Jørgen Hansen. Ungk. Hans P. Hansen. -

Moderen: Pige Margrete Hansen, Udbygger Jørgen Andersen Skov, Smed Jørgen Hansen, Ungkarl Hans P.
Hansen

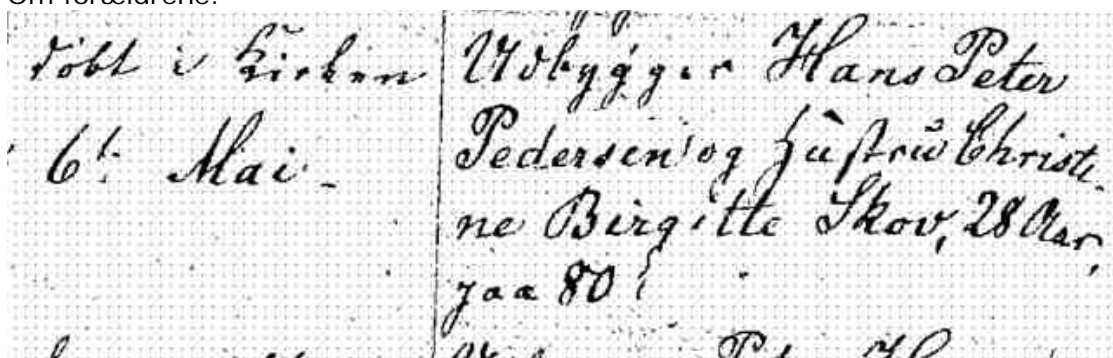
Ser vi i kirkebogen under Hansine Kristine Pedersens fødsel, finder vi dels ovenstående oplysninger:

Om barnet:



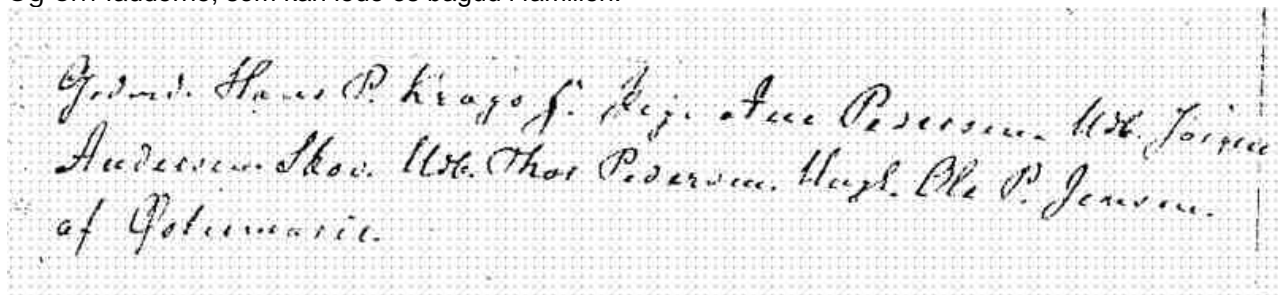
8. 7 April. Hansine Kristine Pedersen. Født i Kirken
6. Mai.

Om forældrene:



Født i Kirken
6. Mai.
Udbygger Hans Peter
Pedersen og hustru Christi-
ne Birgitte Skov, 28 Aar,
gaa 80.

Og om fadderne, som kan lede os bagud i familien:



Ged. Hans P. Krag og hustru Ane Pedersen. Udbygger
Andersen Skov. hustru Thor Pedersen. Udg. Ole P. Jensen
af Østermarie.

Gaardmand Hans P Krag's Hustru Pigen Ane Pedersen, Udbygger Jørgen Andersen Skov, Udbygger Thor Pedersen, Udbygger Ole P. Jensen af Østermarie.

Gaardmand Hans P. Krag, er gift med Jørgine Birgitte Skov, der er Kristine Birgitte Skovs søster. Han anføres i folketællingerne som gårdmand i Østermarie. Han kommer fra Nordlund Sogn i Maribo amt.

Den næste er Hans Peters søster Ane Kirstine Pedersen

Den tredje der står er Udbygger Jørgen Andersen Skov. Det er Kristine Birgitte Skovs far. Han står dels som "Jordbruger" og dels som "Lever af avling".

Thor Pedersen er Hans Peters lillebror.

Ole P. Jensen ved jeg ikke hvem er.

Ane Marie Pedersen er født 15. feb 1874

15 Februar	Ane Marie Pedersen	i Kirkens d. 3 April.	Tun Pns Hans Peter Pedersen og Fru Kirsti- ne Birgitte Schous 33 Aar. 80 Plyeds Fars.
------------	-----------------------	--------------------------	--

Udbygger Laurids Kofod Jespersens Fru fru Jomfru
kan heraf. - Sald. Jensigne Dorthea Hansen, Jomfru
Jørgen Hansen, Ungkarl Hans Peter Hansen, og
hans Fader, alle her af Sognet. -

Udbygger Laurids Kofod Jespersens
hustru heraf Sognet bar Barnet
Fadd: Jensigne Dorthea Hansen
Smed?? Jørgen Hansen Ungkarl Hans
Peter Hansen og Barnets Fader? alle
her af Sognet



"Søster Ane et Aar før hendes Død" står der i Kirstines fotoalbum

Otto Pedersen fødes 8 oktober 1878

8 Oktober	Otto Pedersen	J. Einarsson 7. December	Christine Henriette Pedersen og faderen Kirstine Birgitte Schous - 37 Aar - 4 Vrgds Fæder.
-----------	---------------	-----------------------------	--

Gaardmand Hans Pedersen Kraghs Hustru af Sognet har barnet. Fadd: Pigen Marie Kragh af Sognet, Hans Jensen af Østerlars, Ungkarl Thor Pedersen og Ungkarl Jørgen Kofoed begge af Sognet

Gaardmand Hans Pedersen Kraghs Hustru af Sognet har barnet. Fadd: Pigen Marie Kragh af Sognet, Hans Jensen af Østerlars, Ungkarl Thor Pedersen og Ungkarl Jørgen Kofoed begge af Sognet

Hvorfor står der 4 Vrgd? Betyder det 4. Vornedegård? Faktisk er den sidste fadder – Jørgen Kofod gårdmand på 4. vdrg. der hedder St. Frigård (tidligere Rokholm eller Rogsholm) i 1834 (og hans barn har samme navn). Betyder det at de er flyttet?

bornholm, Øster, Østermarie, , , 4 Vornedgaard, 282, FT-1834

Der vises flg. felter:

Navn, Alder, Civilstand, Stilling i husstanden, Erhverv , Fødested

Jeppe Jørgen Kofoed, 42 , Gift , Afskediget Lieutenant, Gaardmand,
Christine Henrichine Larsdatter, 25 , Gift , , hans Kone,
Elsebeth Marie Kofoed, 15 , Ugift , deres Børn,
Cecilie Kofoed, 14 , Ugift , deres Børn,
Jeppe Jørgen Kofoed, 12 , Ugift , deres Børn,
Hans Kofoed, 10 , Ugift , deres Børn,
Margrethe Kofoed, 8 , Ugift , deres Børn,
Agnethe Kofoed, 6 , Ugift , deres Børn,
Bodil Christine Kofoed, 2 , Ugift , deres Børn,
Christine Elisabeth Kofoed, 1 , Ugift , deres Børn,
Kirstine Andersdatter, 22 , Ugift , Tjenestepige,

Marie Pedersen Krag er kusine til Otto og født i 1863. Hans Pedersen Kragh er hendes far, der er gift med Ottos mors søster. Thor Pedersen er Ottos farbror. Hvem er Jørgen Kofod?

Otto Pedersen blev senere smedemester i Gudhjem med værksted i Brøddegade. Da jeg boede hos farmor og farfar en sommer på pension Imatra var vi tit nede og besøge smeden i Gudhjem – Hans – og hans kone Nora. Jeg tror at det er det værksted Otto havde. Det lå i den øverste del af Brøddegade, der er gaden der går stejlt oppe fra hovedvejen og ned gennem byen til havnen. Det var en spændende smedie, og jeg husker hvordan man kom ind gennem porten fra gaden og ind i gården hvor bagvæggen var en høj lodret klippevæg.

Hansigne Kirstine fødte drengen Christian Pedersen udenfor ægteskab, og formodentlig er det også grunden til at hun bliver "sendt" til København.

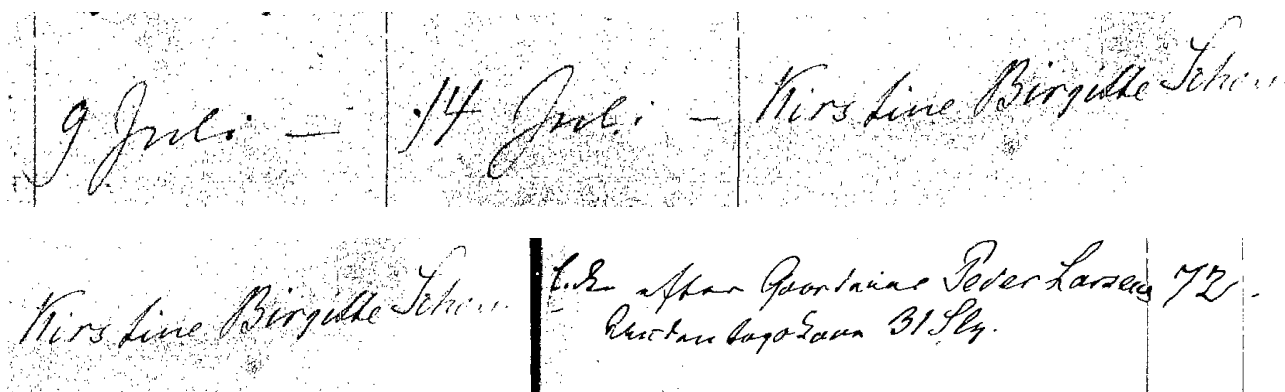
Ifølge regnskabet over boet efter Kristine og Andreas Lauridsen, er Christian født 12/1 1892, men Børge skriver at Kirstine forlod Bornholm som 17-årig efter hun havde født barnet. Det må altså snarere være som 21-årig. I papirerne efter boet står der at han bor på Reberbanevej 8 i Svaneke (december 1956). Det "uægte barn" blev først afsløret efter hendes død for den overraskede og ikke specielt begejstrede familie.

Christian boede på Bornholm i Svaneke og levede vist nok til 1970'erne eller der omkring, men min far kontaktede ham aldrig.

I København kom Kirstine i huset hos en oberst, og denne oberst havde en oppasser fra Holsted – Andreas Lauridsen, som hun blev gift med.

På det tidspunkt er hendes mor – Kirstine Birgitte Skov - allerede død mens hendes far i folketællingen 1890 omtales som *enkemanden* Hans Peter Pedersen.

Vi finder Kirstine Birgitte Skovs begravelse 9/7 1881 i Østermarie, men der er lidt underligt omkring hendes død:



Hvorfor står der at hun er 72 år og at hun er datter af/enke efter Peter Larsen fra 31. Selvejergård?

Der er ikke andre der hedder Skov, Schou eller lignende der kan passe, men Peder Larsen og 31. Slg. Er god nok, han er bare ikke gift med Kirstine. Besynderligt!

bornholm, Øster, Østermarie, , , 31. Selvejergård, 147, FT-1845

Navn, Alder, Civilstand, Stilling i husstanden, Erhverv , Fødested

Peder Larsen, 49 , gift , Gårdejer, Østermarie Sogn - Bornholms Amt
Marie Cathrine Adolphsen, 39 , gift , hans kone [Peder Larsen], Østermarie Sogn - Bornholms Amt
Lars Peter Pedersen, 13 , -, , deres søn, Østermarie Sogn - Bornholms Amt
Jeppe Anders Pedersen, 12 , -, , deres søn, Østermarie Sogn - Bornholms Amt
Anthon Pedersen, 5 , -, , deres søn, Østermarie Sogn - Bornholms Amt
Rasmus Ipsen, 61 , enke , Tjenestekarl, Vestermarie Sogn - Bornholms Amt
Marie Ipsen, 13 , -, , Tjenestepige, Østermarie Sogn - Bornholms Amt
Niels Clemensen, 23 , ugift , Tjenestekarl, Ibsker Sogn - Bornholms Amt
Caroline Margrethe Ipsen, 28 , ugift , Tjenestepige, Ibsker Sogn - Bornholms Amt

Var det mon Hans Peter Pedersen der var en skrækkelig tyrant? Det er muligt at vi kan undersøge noget om huset på 80. slrg. Hvornår dør han egentlig? Det er efter 1890, så konen dør altså før ham.